

APOSTOLATSKI CENTAR **"SAV-TVOJ"**

Put duhovnog savršenstva br.4

LJUBAV PREMA BLIŽNJEM

Zdravo Marijo,
Zlatna
Kraljice mira,
prepuna sjaja
Zvijezdo što kroz tminu vodi
život moj.
Sav se danas predajem Tebi,
Krasna,
Majko moja i Majko
Krista Kralja
Da uvijek budem Njegov i uvijek
Sav-Tvoj.

Nakladnički niz: Put duhovnog savršenstva br. 4

Naslov izvornika: Abbe Gaston Courtois: LA CHARITE
Editions Fleurus 31-33 rue de Fleurus
Paris - VI.

Autor: Abbe Gaston Courtois

Imprimatur: Suboticae, 18. ožujka 1963.
Matthias Zvekanović
episc., admin. apost.

Nakladnik: Apostolatski centar "SAV TVOJ"

Naklada: 500 primjeraka

Priprema i tisak: Apostolatski centar "SAV TVOJ"

ISBN: 953-6471-79-5

Narudžbe na adresu:

Apostolatski centar "SAV TVOJ"
Porečka 62
10 000 Zagreb
Tel/fax: 01/ 23 70 332
Tel: 01/ 23 71 822

PUT DUHOVNOG SAVRŠENSTVA br. 4

ABBE GASTON COURTOIS

LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU

Zagreb, 2006.

LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU

1. OSNOVNO OBILJEŽJE

Ljubav prema bližnjemu nije samo u tom da siromahu pružimo milostinju ili da "ne govorimo zlo" o drugima.

Ljubav prema bližnjemu je nešto puno dublje i šire.

Ljubav prema bližnjemu je bogoslovna krepost koja ima za predmet izravno Gospodina Boga kroz bližnjega. Ona je samo jedan vid ljubavi prema Bogu. Ona čini da ljubimo Boga kroz bližnjega, a bližnjega kroz Boga. Drugim riječima ona je jedna nadnaravna snaga pomoću koje mi možemo ljubiti bližnje istom onom ljubavlju, kojom ih Bog ljubi.

Dok mi u bližnjima ne gledamo Boga, dok prema njima nemamo nešto od one ljubavi kojom Bog želi da Njega ljubimo i kojom On nas ljubi, dotada mi nismo ništa razumjeli od ljubavi.

Bog nas doista ljubi istom onom ljubavlju, kojom ljubi samoga sebe. To je previše visoko, a ipak istinito: Bog nas je ljubio, i još nas ljubi *do ludosti*!

"*Bog je toliko ljubio svijet, da mu je dao svoga jedinorođenoga Sina*", kaže nam Sveti Ivan (Ivan, III. 16.).

"*Isus Krist me je ljubio i predao se za mene*", tvrdi Sveti Pavao u svoje i u naše ime (Galaćanima, II. 20.).

Ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu nisu dvije različite stvari; to su samo dva vida jedne iste kreposti ljubavi, koja se može ovako definirati:

LJUBAV BOGA KOJI OBUHVAĆA U ISTOM

ZANOSU, SAMOGA BOGA I SVE ŠTO JE S NJIM SJEDINJENO, ČOVJEČANSTVO KRISTOVO I, U KRISTU, SVE ČLANOVE NJEGOVA OTAJSTVENOGA TIJELA.

Uistinu glavni temelj zapovijedi o kršćanskoj ljubavi nije drugo nego toliko nepoznata dogma našeg *utjelovljenja u Kristu.*

> "Kad jedna duša nema ljubavi prema bližnjem, ona ne može reći: Bože, ja Te ljubim. To bi bila laž, jer ona ne ovija istom ljubavlju Krista i Njegove udove; ona se zaustavlja na individualnom Čovječanstvu Kristovu i zaboravlja ono duhovno produženje Utjelovljenja, koje je Otajstveno Tijelo Isusovo.
> Kad se pričešćujemo moramo biti spremni zagrliti u istoj ljubavi Krista i sve što je s Njime sjedinjeno". (Dom Marmion, Le Christ, vie de l'ame, p. 550.)

Divan izum Božje profinjene beskrajne ljubavi nije samo Utjelovljenje ili Otkupljenje, pa ni ista Euharistija, nego svrha svega toga, tj. ono divno **utjelovljenje koje svakog od nas čini dijelom Boga.**

Uistinu Krist nije Isus sam, nego Isus sa svim dušama po milosti sjedinjenim s Njime (totalni Krist ili kolektivan Krist).

Mi smo jedni drugima braća, ne samo zato što smo svi djeca Adama i Eve, nego jer po milosti u našim dušama struji isti božanski život.

a) ZATO ISUS KRIST SMATRA DA JE UČINJENO NJEMU SVE ŠTO ČINIMO BLIŽNJEMU:

"Sve što god učiniste jednom od ovih malenih, meni ste učinili". (Luka, IX. 48.).

Sjetimo se presude zadnjega suda, koju nam unaprijed donosi Sveti Matej (Matej, XXV. 34 - 46.).

Mogao bi čovjek misliti da će Bog naše zasluge za Nebo prije svega cijeniti prema tome kako smo se vladali prema Njemu ... U toj zadnjoj presudi neće biti govora o tome. On stavlja u prvi red način kako smo se vladali prema bližnjemu. Kralj će reći onima na desnoj strani:

"Dođite, blagoslovljeni, jer sam bio gladan i vi ste me nahranili, bio sam žedan i vi ste me napojili ... Bio sam putnik i vi ste me primili, gol i vi ste me odjenuli, bolestan i vi ste me njegovali, bio sam u zatvoru i vi ste me pohodili ...
- Kad smo Ti, Gospodine, to učinili?
- Zaista vam kažem, svaki put kad ste to učinili jednom od ove moje najmanje braće, meni ste učinili".

A druga strana diptiha je za osuđene:

"Odlazite od mene, prokleti ... jer sam bio gladan i niste mi dali jesti".

I sa pitanjem i sa odgovarajućim odgovorom obratit će im se Kralj:

"Kad niste imali ljubavi prema bližnjemu, prema meni niste imali ljubavi".

Kad dotaknemo nečiju ruku, onda ne dotičemo samo ruku, nego osobu. Kad udarimo nekoga po oku, onda smo povrijedili cijelu osobu.

b) ZAŠTO JE LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU KRISTOVA OSOBNA ZAPOVIJED,

kao stvar koja u je najviše srcu prirasla, koju je oporukom ostavio svojim apostolima kao posljednji nalog prije smrti:

"Ovo je moja zapovijed da se ljubite među sobom, kao što sam Ja ljubio vas". (Ivan, XIII. 34.).

Ne imati ljubavi prema bližnjemu znači najbolnije Ga raniti, rastrgati Ga:

"Vos estis unum corpus Christi et membra de membro. - Mi sačinjavamo samo jedno tijelo, čiji smo mi udovi, a On je glava". (I. Korinć. XII. 27.).

c) ZATO JE LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU DIVNO SREDSTVO KOJIM ĆEMO POSVJEDOČITI BOGU NAŠU VJERU I NAŠU LJUBAV:

"Vi meni ne možete učiniti nikakvu uslugu, rekao je Bog svetoj Katarini Sijenskoj, ali možete pomoći

bližnjemu. Vama je nemoguće meni iskazati nezainteresiranu ljubav, jer vi mene ne možete ljubiti a da vas Ja zato ne nagradim; no Ja sam vas postavio pored vašeg bližnjeg kako bih vam omogućio da učinite njemu, ono što ne možete učiniti meni: ljubiti ga bez interesa, ne očekujući od njega da vam ljubav uzvrati ili bilo kakvu drugu korist. Ja tad primam kao da ste meni učinili ono što ste učinili njemu". (Dijalog, gl. 44.).

Drugim riječima:

Vi biste htjeli znati kako ćete mi posvjedočiti svoju zahvalnost? Nema boljeg načina nego da prema bližnjemu, prema svakom bližnjem nastupate sa nešto one dobrote, kojom Ja nastupam prema vama, ljubite ga istom ljubavlju, kojom Ja ljubim vas i kojom ljubim njega.

d) ZATO JE ON LJUBAV PREMA BLIŽNJEM UČINIO ZNAKOM, PO KOJEM ĆE SE POZNATI KRŠĆANI,

tj. onaj, koji je prema riječima Maurice-a Barres-a, uistinu Kristov.

Pravi znak po kojem se poznaje kršćanin nije ni križ, ni Vjerovanje, ni ova ili ona vanjska pobožnost, nego ljubav.

> *"In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis si dilectionem habueritis ad invicem. - Po tom će svijet poznati da ste moji učenici, ako budete ljubili jedni druge"*. (Sveti Ivan, XIII, 35.).

"Ljudi će vjerovati u ljubav onoliko koliko budu vidjeli

da je mi proživljavamo u nama i među nama", govorio je Antoine Martel prigodom sveučilišnih dana u Montpellieru (Uskrs, 1931. god.).

Stvarno to je naš tenor u istinskoj ljubavi, koja od naših kršćanskih života čini argument za ili protiv Isusa Krista.

e) ZATO ON ČINI OVISNIM O LOJALNOM PROŽIVLJAVANJU KREPOSTI LJUBAVI PROŠIRENJE SVOGA KRALJEVSTVA NA ZEMLJI.

U svojoj svećeničkoj molitvi, koju nam donosi Sveti Ivan, u poglavlju XVII., Isus dva puta naglašava (u 21. i 23. redu) da je proširenje vjere nužna posljedica kršćanskog jedinstva:

> *"Da svi budu jedno, kao što si Ti, Oče, u meni i ja u Tebi, da vjeruje svijet".*

(Piscu potresne knjige "On i ja", kojoj je predgovor napisao Msgr. Villpelet, nanteski biskup, izjavljuje Gospodin: Kad bi moji vjernici bili dobri prema drugima, lice bi svijeta bilo izmijenjeno).

Prvi kršćani su to dobro shvatili, pa je zato Tertulijan mogao kao izazov doviknuti: "Gledajte, kako se ljube!". Nije li to "Gledajte, kako se ljube!" koje je vladalo u prvoj Crkvi, bilo poticajem mnogih obraćenja?

U svojoj nastupnoj konferansi "Tjedni katoličkih intelektualaca" godine 1948. koja je imala za predmet:

"Intelektualci pred Kristovom ljubavlju" Danijel Rops razvija ovu temu:

"Ljubav je jedno sredstvo izuzetne snage; ona je poluga koja može podići svijet; ona je pokretač one velike povijesne pojave, koja se zove Revolucija Križa. Revolucija Križa nije bila poput drugih revolucija. Sve revolucije što ih poznaju anali čovječanstva vođene su u ime sile i nasilja, pa čak i onda kad njihovi borci nose u svojim grudima prave kreposti žrtve, njihovi pokretači su ipak zavist i osveta. "Bez moćne poluge, koja se zove mržnja, ne postiže se ništa!" uzviknuo je Proudhon. Jedino je Revolucija Križa, u svojim metodama kao i u svojim načelima, uvijek odbijala služiti se silom i mržnjom, ona se nikada nije oslanjala na tajne složenosti nagona. Ljubiti svoje neprijatelje! Oprostiti uvrede! Sve podnositi! Žrtvovati se! To je bio veliki zakon, kojem je dvanaest kršćanskih generacija znalo ostati vjerno. To je tajna snaga, koja im je konačno dala pobjedu. Revolucija Križa bila je Revolucija Križa ... Ovu revoluciju treba uvijek iznova počinjati".

"*Kršćansko bratstvo nam se u sadašnjem trenu čini bitnim sredstvom apostolata*", tvrdi Antoine Martel; i u dva navrata inzistira na nenadoknadivoj ulozi ljubavi u sadašnjim prilikama:

... "Našem vremenu je možda manje potrebno herojsko prakticiranje siromaštva nego u vrijeme Svetoga Franje kada je on htio reformirati društvo i kler, koji su se gubili u nerazumnoj raskoši

nekolicine. No danas kada borba klasa i nacionalizam rade na razjedinjenju, možda je naročito potrebno ponovo uspostaviti zajednički život u kršćanskoj ljubavi ... " (Pismo od 30. prosinca 1928. Lettres et Témoignages).

Danas kada se čini da ima više apetita u pojedinaca i naroda nego prije, trebali bismo živjeti bliže jedni drugima u istinskom bratstvu. I kao što je Sveti Franjo Asiški reformirao svoje doba propovijedajući siromaštvo koje su njegovi suvremenici toliko prezirali, tako mi danas na val sebeljublja i mržnje moramo odgovoriti živim svjedočanstvom međusobne ljubavi". (Pismo od 31. prosinca 1928.).

Nije pretjerano tvrditi: po snazi cirkulacije bratske ljubavi u svijetu mjeri se prava snaga kršćanskog duha u čovječanstvu.

2. ŽIVOT U LJUBAVI

A) Što ne treba činiti

1. Ne treba suditi

Mi u praktičnom životu djelujemo pod utjecajem sudova koje puštamo oblikovati u našem duhu, pa zato ne trebamo pustiti slobodan tok našoj urođenoj sklonosti da sudimo bez razloga i sve poprijeko. (Samo se po sebi razumije da postoje okolnosti kad nas naš stalež obavezuje donositi sud o onima koji su nam povjereni ili za koje smo odgovorni. Npr.: odga-

jatelji, domaćini, pretpostavljeni itd. Treba nastojati takve sudove donositi trijezno, ali i sa ljubavlju. Nikada nas dragi Bog neće prekoriti što smo bili dobri. Ako je teško zadržati pravu sredinu, boje je griješiti blagošću nego pretjeranom strogošću).

Vrlo je teško suditi ljudska djela. Njihova prava vrijednost ovisi u velikoj mjeri o motivima iz kojih se čine, a ti motivi su našim očima nevidljivi. Nismo li se često uvjerili da su neka naizgled loša djela bila kreposna?

Neka netočnost, koju mi konstatiramo, u očima Božjim može biti samo jednostavna materijalna nesavršenost, koja u Njegovim očima nije tako teška kao u našim. *Homo videt in facie, Deus autem in corde* - Čovjek gleda lice, a Bog srce.

Možda je toj pogrešci uzrokom više slabost ili zabuna nego zloća i razmišljanje. Tko zna ne dopušta li Bog toj osobi pogreške kao protutežu njezinoj kreposti, kao kušnju našoj kreposti, i ne "očekuje li od nas, vidjeti nas onakvima kakvi moramo biti da svog bližnjeg učinimo onakvim kakvim ga želimo", kako lijepo kaže Sveti Vinko Paulski.

Tko zna nije li ta pogreška koju vidimo jedna slabost protiv koje se on bori, koju u sto slučajeva pobijedi, a jednom posrne?

> "Kad vidimo bližnjega kako pada, recimo da je možda odnio puno pobjeda, koje iz poniznosti krije i čak da ono što izgleda kao pogreška, može vrlo lako biti, radi nakane, kreposno djelo",

govoraše sveta Terezija do Djeteta Isusa.

Pa kad bismo i predpostavili da su nakane manjkave, nama je nepoznato koliko je tko pred Bogom odgovoran. Bog od svake duše traži samo onoliko koliko joj je milosti dao.

Evo na primjer, netko koga mi osuđujemo. Razumljivo je, ona ima pogrešaka. Možda je počinio i grijeh. Neko je od njegovih djela, koje smo mi primijetili, sramno. No tko zna ne bismo li mi na njegovom mjestu, sa nepoznatim atavizmom kojega je naslijedio i nedostacima u najranijem odgoju, napastima na koje je naišao ... itd., ne bismo li mi bili gori od njega? Tko zna, ne bi li on, na našem mjestu, sa svom onom nebeskom pomoći, koja je nama bila dana, ne bi li on bolje odgovorio milosti i bio bolji od nas? Tko bi se mogao pohvaliti da je uvijek najbolje iskoristio milosti?

Uostalom, nemojmo nikada zaboraviti da smo uvijek sposobni učiniti onaj grijeh radi kojega druge okrivljujemo.

Naša je dužnost mrziti grijeh, ali nemamo pravo prezirati grešnike.

Tko zna neće li onaj o kojem mi govorimo s visine jednoga dana biti postavljen iznad nas? Sjetimo se velikih grešnica sve tamo od Marije Magdalene pa do Eve Lavalliere.

> "U svakom čovjeku, koliko god on bio bijedan, govoraše s uvjerenjem i poniznošću kardinal Mercier (Vie intérieure, p. 115.), ja mogu vidjeti Boga, ako ne stvarno, a ono barem u nadi. Nema na svijetu takvog zločinca koji nije pozvan jednog dana biti sa mnom ili iznad mene u Raju".

Bližnjega treba gledati sa njegove dobre strane.
Nije li Baden-Powell rekao:

> "U svakom ljudskom biću, pa i u razbojniku ima barem pet posto dobra".

(Ali da se tih pet posto dobra otkrije pod zatvorenim licima treba puno ljubavi. A nije li bolje ne gledati, nego gledati bez ljubavi!).

Čovjek koji, zanemarujući divan pogled što mu ga Bog dade u onima sa kojima živi, i nastoji vidjeti samo ružne i defektne strane, bio bi nalik posjetitelju muzeja, koji bi uporno promatrao samo poleđinu slika i vidio prašinu, koja se ondje nagomilala.

Ne prezirimo ništa; ni ljude, jer je i u najgorem božanska iskra, koja se uvijek može zapaliti; ni ideje, jer u svakoj od njih ima djelić istine, koju treba otkriti; ni djela bližnjih, jer nam često nije poznat pokretač a ni providencijalna i daleka posljedica tih djela.

A ako smo u napasti olako suditi, sjetimo se strogih Gospodinovih riječi svetoj Mehtildi: "Kad netko krivo sudi bližnjega isto je toliko grešan kao da je učinio ono zlo, koje pripisuje bližnjemu. I ako je stvarno počinio zlo da o tome govori i sudi po svom razumu i mišljenju, ne poznajući njegovu nakanu, on je grešniji nego počinitelj, i ne bude li činio pokoru, bit će kažnjen istom kaznom".

> "Nitko osim Boga ne može suditi ljudima, a kad Bog sudi, On je samilostan, On nastoji svoja stvorenja

opravdati". (P. Faber)

"*Nemojte suditi i nećete biti suđeni*", rekao je Gospodin (Matej, VII. 1.).

2. Ne ocrnjivati

"Ako tko u riječi ne pogriješi, kaže sveti Jakov apostol, on je savršen čovjek". (Jakov, III. 2.).

Ništa nije pogubnije od nepromišljenih riječi o bližnjemu: tu je opasnost od ogovaranja, pa opasnost od klevetanja. Nesretne riječi izgovorene u povjerenju, pa zatim prenošene od usta do usta, poprimajući u prolazu novi otrov, uništile su mir mnogih obitelji i jedinstvo srdaca u jednom društvu.

Otac Bellouard, u jednim svojim duhovnim vježbama mladim djevojkama privlači pažnju svojih slušateljica (a koliki bi muški slušatelji mogli primijeniti na sebe te savjete!) govoreći o neshvatljivoj lakoumnosti kojom one bezazleno govore o dobrom glasu bližnjega.

"Da sam znala ... ne bih otkrila onoj osobi tajnu za koju mi je obećala da će je vjerno čuvati, jer je nije čuvala. Sada cijeli svijet zna tajnu, a to je vrlo mučno i živcira onu, koja mi je tajnu povjerila. I moja prijateljica žali što je imala suviše dugačak jezik. A i ja žalim. Da sam znala ...

Trebalo je znati.

"Da sam znala ... ne bih ludo kritizirala, jer ta kritika leti od vrata do vrata. Cijelo je selo ponavlja uveličavajući je. Gruda snijega kotrljajući se postaje lavina i netko je pod njom, mojom krivicom, zatrpan i smrvljen. Hoće li se on ikada ponovo dignuti? Oh, da sam znala ...

Trebalo je znati.

"Da sam znala ... ne bih šutjela na onu zlu riječ. Ne bih ostavila bez obrane odsutnu prijateljicu, o kojoj se ružno govorilo; ne bih ostavila bez obrane onu mladu naivnu djevojku, koju su optuživali. Ali jer sam ja šutjela, svašta su o njoj pričali ... I tako radi mene jedno dijete plače i razočarano misli da je život zao, a ljubav ljudska laž. Oh! da sam znala ...

Trebalo je znati.

"Da sam znala ... ni za što ne bih naljutila prijateljice iz moje grupe. Sada se ljute. Grupa se raspala, dobro je postalo nemoguće, sve je krivo shvaćeno, srca su ljuta, sudovi nepravedni, podvale bez milosrđa. Kako će društvo ubuduće? Ja sam radila protiv Krista ... Oh! da sam znala ...

Trebalo je znati".

Kleveta je kao loš novac. Mnogi ljudi ga ne bi htjeli izdati, ali se njime, kad je već izašao, bez grižnje savjesti služe, dodajući uvijek ponešto.

Svi se sjećamo onog klasičnog teksta Beaumarchaisa:

> "Vjerujte nema strahote, niti nemoguće priče koju čovjek ne bi prihvatio, ako se spretno ubaci. Najprije samo lagano šuštanje, koje klizi po zemlji, kao lasta pred oluju, pianissimo, mrmlja i veze, i trčeći sije otrovno sjeme. Jedna usta je prihvate, pa vam piano šušnu na uho. Zlo je gotovo; ono raste, puže, vrluda i rinforzando od usta do usta ide dok napokon odjednom ne stane i zazviždi kleveta i ti je svojim okom gledaš kako raste. Tko će joj se oduprijeti?".

Lako je izobličiti tuđu misao; dovoljno je samo odvojiti tekst od konteksta. Tako je lako postaviti lukava pitanja, iznijeti prepredene aluzije, obazrivo nešto prešutjeti, zauzeti stav čovjeka koji se sablaznio, bezazleno se čuditi: "Kako, pa vi ne znate? Što vam je to nepoznato? Znate li što sam čuo o vama? itd ..." a sve to pod plaštem ljubavi.

"*O ljubavi! Koliki se zločini počinjaju u tvoje ime*! ..." a često ih počinjaju baš oni koji se pozivaju na tebe ... !

3. Ne zavidjeti

Često je ovim grijesima protiv ljubavi glavni uzrok lakomislenost, ali ta je lakomislenost grešna u svojim posljedicama, pa je se treba čuvati, jer se iza nje mogu kriti i drugi, puno prepredeniji osjećaji, kao npr. jedna suptilna zavist.

Zavist je osjećaj žalosti ili nezadovoljstva, koji se u nama nagonski diže, kada kod drugih, koje ne držimo vrednijima

od nas, zapazimo neka dobra duhovnog ili vremenitog reda, koja su nama nepravedno, ili mi barem tako mislimo, oduzeta.

Zavist je žalost radi prijateljstva, koje smatramo promašenim, jer se jedno srce prijatelja priklonilo i drugim srcima.

Zavist je žalost koja nastaje kad gledamo kakva se pažnja iskazuje drugima, simpatije koje u velikom broju i sasvim spontano ovijaju ovog ili onog prijatelja, dok se mi, barem tako mislimo, nalazimo napušteni.

Zavist je žalost kad vidimo kako su drugi ostvarili neko dobro, koje mi nismo mogli, ili znali ili htjeli učiniti.

Zavist je žalost nastala uslijed toga što Bog ili ljudi nekog više ljube nego nas, što su drugi primili više milosti, duhovnih pomoći, što su više napredovali u kreposti.

Zavist je velika opasnost za duše, jer ona rađa žalost koja je nespojiva sa služenjem Bogu, ona nagriza oduševljenje za dobro, iskrivljuje smisao života, uništava svu ljubav i može uroditi najstrašnijom mržnjom.

Kako ćemo nadvladati zavist?

Kad znamo da zavist proizlazi otuda što netko sve pripisuje sebi, te sve sudi u uspoređivanju sa sobom (egocentričnost), moćno sredstvo u borbi protiv zavisti je Boga učiniti istinskim središtem svoga života (teocentričnost) i uživiti se u to "da smo mi članovi Otajstvenog Tijela Kristova", kojima je važniji interes "cijeloga Krista" nego li naš lažni posebni interes. (Mi ne pripadamo sami sebi:

mi smo od Krista i za Krista).

Praktički, trebamo se naviknuti radovati uspjehu bližnjega, radovati se sreći bližnjega; često, na primjer moliti da apostolat naših bližnjih urodi plodom.

Nije bitno da mi mnoge navedemo da ljube Boga, nego da Bog bude beskrajno ljubljen. Nije bitno hoće li to biti po nama ili po drugima. Poput svetog Pavla, kojem su tužni suradnici skretali pažnju na više ili manje neumjesnu revnost nekih misionara, čuvajmo uvijek svoju vedrinu i pišimo:

> *"Dum omni modo, sive per occasionem, sive per veritatem Christus annuntietur et in hod gaudeo, sed et gaudebo". (Filiplj. I. 18.).*

Mi ćemo se čuditi u Nebu, kad vidimo da su svi prema svojim mogućnostima pridonijeli izgradnji Otajstvenog Tijela Kristovog i čak su i najneznatnije duše imale dijela u svetosti kojeg velikog sveca, koji će sjati u Nebu.

> "Mi smo malenkost, rekao je jednog dana Otac Sertillanges, ali mi smo dio jedne cjeline i to nam je na čast. Mi činimo i ono što sami ne činimo, to čini Bog, to čine naša braća, a mi smo s njima u jedinstvu ljubavi".

B) Što treba činiti

1. Oprostiti

Oprostiti, to je čovjeku nešto najteže.

Povrijeđeno sebeljublje i ranjeno srce bune se pred jednom nepravdom, napadom, zlim postupkom, naročito riječima, nepravednim djelima u nizu, koja pokazuju omalovažavanje ili odvratnost. Tu se je dobro sjetiti da smo kršćani i polako ponoviti prošnju Očenaša:

> *"Oče, oprosti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim".*

(Napominjemo ovdje da oprost o kojem se ovdje radi može imati razne oblike i nijanse. Ponekad čak može biti opasno zahtijevati od jedne duše koja je doživjela tešku nepravdu da je potpuno zaboravi, a psihološki nemoguće. Ima rana koje samo milost i vrijeme mogu zacijeliti. Važno je da uvrijeđena barem želi obraćenje onomu tko ju je uvrijedio.).

Izbor je naš: tu su dva duga, ono što mi dugujemo Bogu i ono što bližnji duguju nama.

Recimo da su nas drugi uvrijedili; no nismo li mi uvrijedili Boga? Između ta dva duga je ogroman nesrazmjer. Pročitajmo ponovno priču o dvojici sluga:

> *"Kraljevstvo je nebesko kao čovjek kralj, koji odluči urediti račune sa svojim slugama. I kad počne obračun, dovedoše mu jednog, koji je bio dužan deset tisuća talenata. A jer nije mogao vrati-*

ti, zapovijedi njegov gospodar da prodaju njega, njegovu ženu i djecu, i sve što je imao, te mu se tako namiri dug. Tada sluga padne ničice, te zamoli gospodara: Strpljenja imaj sa mnom, i sve ću ti platiti. Gospodar se smilovao sluzi, pustio ga i oprostio mu dug.

Izašavši sluga nađe jednog od svojih prijatelja, koji mu je bio dužan sto dinara i uhvativši stade ga daviti govoreći: Plati što si dužan! Njegov prijatelj je pao ničice i stade ga moliti govoreći: Strpljenja imaj sa mnom, i sve ću ti platiti. Ali on ne htjede, nego ode i baci ga u tamnicu, dok ne plati dug.

Vidjevši njegovi prijatelji što se dogodilo, ražalostiše se i odoše reći gospodaru što se dogodilo. Slugu pozove gospodar i reče mu: Zli slugo, sav dug sam ti oprostio, jer si me molio; nisi li se dakle trebao i ti smilovati svome prijatelju, kako sam se i ja smilovao tebi? I razljuti se njegov gospodar i preda ga mučiteljima, dok ne plati sav dug.

Tako će i Otac moj nebeski učiniti vama, ako ne oprostite svaki bratu svom od srdaca svojih". (Matej, XVIII. 23-25.).

Nama će se oprostiti samo onoliko koliko mi budemo oprostili drugima:

"Ako je gladan neprijatelj tvoj, nahrani ga, ako je žedan, napoj ga ... Ne daj da te zlo nadvlada, nego zlo nadvladaj dobrom". (Rimljanima, XII. 20-21.).

Osoba koja je puno trpjela od neke osobe žalila se na svoju nevolju svetoj Methildi , kojoj je Gospodin poslije toga rekao:

"Reci joj neka mi daruje svoje neprijatelje preporučujući ih mom milosrđu, a Ja ću joj dati sebe u vječnu baštinu".

Jedna nepravda podnešena s ljubavlju može u pet minuta učiniti da duša napreduje brže nego godina dana molitve i posta.

Jedna revna duša može znatno više koristi za sebe izvući od svojih neprijatelja, nego od svojih prijatelja.

Evo što je Toma Morus, nepravedno osuđen, napisao komadom ugljena na zid svoje ćelije:

"Ja ne želim ništa zlo svom neprijatelju jer:

Ako se pokaje prije svoje smrti, biti će spašen, pa kako bih ja sada mrzio čovjeka, koji će me ljubiti i kojega ću ja vječno ljubiti?

Ako li pak ustraje u svojoj zloći, to za njega mora biti strašna nesreća, te bih sama sebe smatrao barbarinom krvi žednim kad se ne bih sažalio nad njegovom strašnom kaznom".

2. Podnositi

Jasno je da nitko nije savršen i da ćemo posvuda naći ljude sa nesnosnim ili mučnim pogreškama.

a) NE TREBA SE DATI HIPNOTIZIRATI POGREŠKAMA BLIŽNJEGA.

Sudjelovati mislima u ljubavi koju Isus ima prema ovom bližnjem: Isus je trpio za njega i za nas.

Ljubavi Isusova prema X ..., dođi u mene i napuni moje srce.
Dobroto Isusova prema X ..., dođi u mene i napuni moje srce. Blagotvorna ljubavi Isusova prema X ..., dođi u mene i napuni moje srce.
Blagosti Isusova prema X ..., dođi u mene i poplavi me.

Ovaj bližnji ima nedostataka; prikažite vječnom Ocu tim nedostacima oprečne kreposti Srca Isusova i izmolite njegovo ozdravljenje.
Sjetimo se riječi Gospodinovih svetoj Mehtildi:

> "Ako mi tko želi učiniti ugodan prinos, neka nastoji ublažiti i dati zadovoljštinu za nedostatke i grijehe svoje braće koliko može. Ja obećavam, biti ću vrlo pažljiv za sve potrebe onoga tko bude činio to i opravdat ću pred Ocem svojim njegove grijehe i nemarnosti". (Livre de la grace special, 4. dio, gl. VII.).

Taj bližnji uostalom nema samo pogreške, on sigurno ima i dobrih osobina, i odličan je način pomoći kako bi u nama porastao duh ljubavi prema bližnjemu, te povremeno radimo inventar vrlina onih sa kojima trebamo zajedno živjeti, dodajući jedno veliko itd. za sve dobre osobine koje su skrivene, a koje mi nismo znali otkriti. I ima jedan prinos, koji se uvijek sviđa Gospodinu: on se sastoji u tome da Mu kao vijenac prikažemo sva dobra djela, znana i neznana, onih koji nas okružuju.

b) TREBA SE SJETITI DA IMAMO POGREŠKE, KOJE DRUGI MORAJU PODNOSITI

> "*A zašto vidiš trun u oku brata svoga, a grede u oku svome ne vidiš? govoraše Gospodin. Ili kako možeš reći bratu svome: Dopusti, da izvadim trun iz oka tvoga, a eto grede u oku tvomu? Licemjerje, izvadi najprije gredu iz oka svoga, pa ćeš onda pogledati kako izvaditi trun iz oka brata svoga*". (Matej, VII, 3-5).

Uvijek se ponavlja pripovijest o dvije torbe: čovjek drugačijim očima gleda sebe, a drugačijim svoga bližnjeg.

c) BITI STRPLJIV I BLAG

Uvijek i usprkos svemu treba biti blag. U nepravdama koje nam bližnji nanose općenito ima malo i naše krivice. Neka nam uvreda od bližnjega bude prigoda za jedan

iskreni ispit savjesti, a nepravda koju nam je bližnji nanio neka iščezne pred slabostima i pogreškama koje ćemo u nama otkriti.

> "Ljudi vrlo lako zaboravljaju, da je Isus Krist također znao za nepravde, premda je ponirao u srž stvari i imao smisla za finoću, za svaku duševnu nijansu; koliko je ponekad morao trpjeti radi nerazumijevanja ili uskih pogleda onih koje je On međutim ljubio neusporedivom nježnošću ... A mi ne znamo primiti ni najmanje udarce ..."

primijetila je ponizno Elizabeta Leseur.

3. Žrtvovati se

Da li je vjera bez djela uopće iskrena vjera? Isto bi se to moglo reći i o ljubavi.

Prva riječ ljubavi nije "ja te ljubim", nego "ja ti služim".

> *"Bližnjeg treba ljubiti u znoju lica svoga i umoru svojih ruku",*

govoraše sveti Vinko Paulski.

Čuvajmo se ne prihvatiti riječ jedne inače dobre gospođe, koja je jednog dana rekla svom ispovjedniku: "Oče, ja nikad ne griješim protiv ljubavi, ja se nikada ne staram o drugima ...".

Postoje grijesi protiv ljubavi, koji se čine propuštanjem, a to nisu najmanji.

Kad Gospodin želi postaviti načelo po kojem će se suditi na sudnji dan, On nabraja samo grijehe propusta (Matej, XXV. 41-46.).

"*Bio sam gladan i niste me nahranili; bio sam žedan i niste me napojili ...*"

i još pet zamjerki, a sve su to grijesi propusta.

"Ima duša, kojima je Bog odlučio pomagati samo po nama. Ako ih mi iznevjerimo, te duše će ostati bez pomoći". (O. Lallement)

Ne treba se zadovoljiti time da ne činimo drugima što ne bismo htjeli da oni nama čine, nego treba nastojati činiti drugima ono što bismo htjeli da oni nama čine.

Otac Faber kaže: "Dobrota se sastoji u prelijevanju samoga sebe u druge. A to znači staviti druge na svoje mjesto i postupati s njima kako bismo željeli da se s nama postupa".

Ova pozitivna ljubav će se izraziti:

1. JEDNOM SIMPATIČNOM I OHRABRUJUĆOM DOBROHOTNOŠĆU.

"Koliko je plemenitih srca podleglo pod teretom nastalim uslijed nedostatka simpatije. Koliko je planova o proslavljanju Boga palo u vodu zbog nedostatka jednog

smiješka i jednog prijateljskog pogleda ...,"

potvrdio je svojim dugim životnim iskustvom otac Faber.

Vrlo je loša metoda ostati ravnodušan prema naporima bližnjih. A riječ: "Na koncu, on je učinio samo svoju dužnost!" otkriva poseban nedostatak psihologije. Naš Gospodin sa puno takta ne prestaje hrabriti svoje učenike, premda su Mu oni često na teret. Njegov "Euge serve bone ... Naprijed, dobri i vjerni slugo" vrlo dobro pokazuje kakav mora biti naš stav prema svakom činu dobre volje.

2. JEDNOM POZITIVNOM DOBROTOM U MISLIMA, U RIJEČIMA, U DJELIMA.

a) U mislima: jer naše misli, bez našeg znanja utječu na naše ponašanje. Moglo bi se reći da smo mi odašiljači valova, a na to i ne mislimo; ti su valovi pozitivni, ako su naše misli dobrohotne, a negativni ako su one obilježene ravnodušnošću, a pogotovo prezirom. Dovoljno je sasvim tiho reći u sebi, sa velikom vjerom, ljudima koje susrećemo: "*Kad biste vi znali, kako vas ja ljubim*", i budemo prema njima bolje raspoloženi, te i oni sami budu otvoreniji povjerenju.

Kako je potresno to povjerenje profesora Antuna Martela, koje čitamo u jednom njegovom listu datiranom u Krakovu (7. lipnja 1930.):

"Počnimo vježbati u našoj braći gledati Krista. Moje putovanje, strogo uzevši, bilo je za mene pravo vrelo

radosti. Sve sam ove strance, s kojima sam satima putovao, gledao kao ljubljenu braću, koju je Gospodin stavio na moj put da im svojom unutrašnjom molitvom pomognem i u isto vrijeme se prikažem njihovu bratstvu.

Bio sam poput djeteta i u svojoj duši molio Gospodina da mi najružnije lice u kupeu kaže nekoliko riječi. I gle ono je jedino sa mnom započelo vrlo prijatan razgovor, a nije govorilo francuski! Drugi put sam, ne mogavši se ujutro pričestiti kao dijete Isusa pozdravio u svojoj nutrini jednog malog Nijemca od pet godina, i dijete je učtivo prišlo k meni i poljubilo mi ruku.

Kad bi to sve bilo prirodne slučajnosti, ja u njima gledam znakove hrabrenja u novicijatu bratske ljubavi, kojega sam započeo".

b) U riječima. U jednom listu, što ga je pisao Robertu de Sergis, sveti Vinko Paulski piše, možda je to bio fini način potaknuti svog korespondenta da i on prakticira blagost:

"Sve sam pokvario, kad sam govorio suho. Molim Boga neka vas čuva u blagosti. Oštrina je uvijek samo zaoštravala". (3. veljače 1939.).

Činjenica je da se grubošću nikad ništa ne postiže, a još manje silovitošću. Istina je, za to je potrebno vladati samim sobom. Ali kad osjetimo da gubimo strpljivost, sjetimo se brzog savjeta Guy de Larigaudiea:

Dobro sredstvo da si stvorimo prijateljsku dušu je smiješak. Ne ironičan i podrugljiv smijeh, koji sudi i

ponižava, nego široki, čisti smijeh.

Kolika je to snaga znati se nasmijati! To je snaga koja smiruje, snaga koja ublažava, snaga koja obasjava.

I zašto se ne koristiti tim tako jednostavnim sredstvom?

Osmjeh je odsjev radosti. On je izvor radosti. A gdje vlada radost, mislim ona prava radost, radost u dnu čiste duše, ondje cvate ta "prijateljska duša". (Etoile au grand large, pp. 15 i 16.).

Otac de Foucauld u svojim Ecrits Spirituels (P. 155.) stavlja u usta Gospodinu ove savjete, koji su uvijek aktualni:

"Budite samo nježnost, mir, u svojim riječima i mislima. Ako ponekad po dužnosti morate upotrijebiti stroge riječi, neka i vaša strogost ostavi dojam da je ona samo prolazna i prestati će, čim je dobra duša, kojima je upravljena, ne bude iziskivalo, ustupiti mjesto blagosti".

c) U djelima. Nije li ista misao sadržana u savjetu Gustava Thibona apostolu novaku:

"Ti stupaš u borilište opskrbljen snažnim argumentima, ali ne vidiš li da tvoj protivnik čeka od tebe prvo poljubac? Prije nego što mu dokažeš da imaš pravo, dokaži mu da ga ljubiš. Kad ga poljubiš, i tvoji najslabiji dokazi biti će neoborivi".

A otac Faber nam kaže:

> "Dobrota je obratila više grešnika nego revnost, nego rječitost ili naobrazba, a sve ove tri stvari nisu nikada nikog obratile bez dobrote".

Da, ljubav u djelima mora se pokazati težnjom da učinimo uslugu. Dobro se po tom pitanju s vremena na vrijeme sjetiti krasne poslanice svetog Jakova. A on ne guta riječi:

> *"Braćo moja! Imate li vjeru u slavnog Gospodina našega Isusa Krista, ako gledate, tko je tko. Jer ako uđe u vašu zbornicu čovjek sa zlatnim prstenom u sjajnoj haljini, a uđe i siromah u jadnoj haljini i pogledate na onoga, koji nosi sjajnu haljinu i kažete: ti sjedi ovdje, a siromahu kažete: ti stani tamo, ili sjedi niže podnožja mojega; niste li posumnjali u sebi te zlo sudili i mislili?*
> *Čujte, ljubazna braćo moja, ne izabra li Bog sebi siromahe u ovom svijetu, da budu bogati vjerom ...*
> *A vi osramotiste siromaha.*
> *... Ako brat ili sestra goli budu ili su bez osnovne hrane, a kaže im koji od vas: idite s mirom, grijte se i nasitite, a ne date im što je potrebno za tijelo, kakva korist? Tako i vjera, ako nema djela, mrtva je ...*
> *Hajde i vi sad, bogataši, plačite jaučući u svojim nevoljama, koje idu na vas. Bogatstvo vaše istrunu i haljine vaše pojedoše moljci. Zlato vaše i srebro*

zarđa i rđa njihova biti će svjedočanstvo za vas, i izjest će tjelesa vaša kao oganj. Stekoste blago u posljednje dane. Gle, plaća poslenika, koji su želi njive vaše, a vi ste im otkinuli, viče, i vika žetelaca dođe do uši Gospodina ... Dolazak Gospodnji je blizu". (Poglavlje 2. i 5.).

"Zašto odlažemo za sutra činiti dobro? Zašto čekamo da se obogatimo, pa tek onda dajemo? Nije li dar samoga sebe bolji od novca; i prođe li jedan dan, pa i samo jedan sat a da ne bismo mogli dati jednu suzu ili jedan osmijeh biću koje trpi? Jedna naša riječ može ojačati dušu koja je u žalosti. Ne može li jedno djelo čiste ljubavi, koje proizlazi iz naše najdublje nutrine, osvijetliti jedan tužni život? Koliko smo puta, o Bože, ne sjećajući se božanske riječi, zanemarili u prolazu jednog od svoje braće i prezreli ljudsku bijedu?" (Elisabeth Leseur, Journal et Pensées, p. 273.).

3. VATRENOM REVNOŠĆU POPRAVLJATI U GRANICAMA MOGUĆNOSTI MATERIJALNE I MORALNE UVJETE ŽIVOTA ONIH KOJI NAS OKRUŽUJU.

"Prije nego pomislimo spašavati njihove duše, govori gospodin Vinko u slavnom filmu Ivana Anouilha, treba siromasima pružiti život, koji će im omogućiti da ga budu svijesni". (Cf. Le film: Monsieur Vincent).

To su sveti Oci Pape, nakon svetog Tome Akvitanskoga,

često ponavljali u svojim socijalnim enciklikama: "Da bi čovjek živio kreposno potreban je jedan minimum blagostanja". I dok bude takav društveni poredak koji sprečava ljude da žive svojim ljudskim životima ili im pribavlja nezasluženu bijedu, kršćanin nema pravo stajati ravnodušno.

Ljubav ne daje oprost od pravednosti (Mnogi se čude što je ljubav u narodnim masama izgubila vrijednost. Kardinal Suhard, koji je tako pažljivo osluškivao radničku dušu, objašnjava nam razlog u svojoj božićnoj poruci 1947. godine: Ljubav je jedno dobro kad svjedoči o ljubavi; a zlo je kad želi osloboditi od pravde.); ona naprotiv mora u kršćanskom srcu buditi jednu ogromnu želju da djelotvorno radi na boljoj socijalnoj pravdi. Pravda i ljubav jedna drugu prožimaju i, kako kaže sveti Augustin, međusobno se usklađuju.

Ljubav, sa spoznajom koja uvijek izvire iz ljubavi, pomaže otkriti nepravdu i pružiti joj lijek. Nije li Hugues de Saint Victor rekao:

> "Onaj tko nastoji poznati svojim srcem vidi dalje od onoga koji se zadovoljava gledanjem svojim umom".

Ljubav zaokružuje kutove pravde koja se ponekad izlaže opasnosti da otvrdne i, jednim paradoksom, da postane nepravedna: Summum jus, summa injuria.

Ljubav nadograđuje pravdu navodeći je na preobrazbu prijateljskih odnosa sinova istoga Oca, odnose čovjeka prema čovjeku, kojima ona treba upravljati.

Kršćanin koji ljubi svoju braću i koji im želi pomoći, brzo uviđa, da on sam ne može puno u liječenju nekih društvenih rana. I također, ne propuštajući prilike koliko god možemo ublažiti žalost, koju nam je Gospodin u svojoj providnosti dao da susretnemo, mi moramo skupnoj akciji pridati važnost koju ona zaslužuje, i koja jedina može smanjiti neke bijede prema planu.

U svakom slučaju ne zaboravimo nikada: način kako dajemo i kad se mi dajemo ima veću vrijednost u Božjim očima, a također i u očima ljudi, nego sam dar.

> "Samo tebi za ljubav, jedino za tvoju ljubav, oprostit će ti siromasi kruh što im ga ti daješ". (Film Monsieur Vincent, od Ivana Anouilh).

ZAKLJUČAK

Umjesto zaključka čitajte i razmatrajte poglavlje krasnog pastirskog pisma njegove preuzvišenosti Msgra Braulta, biskupa Svetog Diea, za korizmu 1949., a naslov mu je: "Ljubite jedni druge". (Vie Diocésaine de St-Dié, 15-4-49.).

Možemo li mi reći da je ljubav danas karakteristično obilježje kršćanstva? Ima puno uzorka raskršćanjenju naše zemlje; među njih nam, nažalost, valja ubrojiti ono ohlađenje srca. Ravnodušna masa čeka od nas vjerno održavanje nove zapovijedi bratske ljubavi, i to s pravom, jer to mora biti dokaz naše ljubavi prema Bogu: "*Po tom će vas svi poznati*", rekao je Gospodin, a mi znamo da je On

u tom smislu molio" ... *da svijet vjeruje, da si me Ti poslao".*

Oh kakav prizor prečesto pružamo modernim poganima? Oni gledaju naše svađe, ponekad djetinjaste i tim skandaloznije, naš strančarski duh, a ponekad i naše mržnje.

Na sreću mnogi počinju razumijevati. I tada nastaje promjena u samoj kršćanskoj zajednici, a također i u mišljenju drugih. *Znam jednu župu u biskupiji, gdje su misije ponovo stavile pred vjernike tu dužnost; poslije toga su oni tako lijepo živjeli da je jedan bezvjerac morao priznati svome župniku* (a to je njemu bila jedna od najvećih radosti): "*Vaši kršćani su se jako promijenili zadnje godine*!"

Dragi vjernici, vjerujte ljubavi, koja vam dolazi od Krista. Ne žalite žrtve na koje vas ona obavezuje. Možda nećete odmah vidjeti plod u dušama, no budite sigurni, ona će donijeti svoje plodove i ona će u vašim rukama biti najbolje oružje za vaše pobjede.

Današnji svijet pati od nestašice ljubavi, i samo kršćani mu je mogu dati. Istrošeno tijelo treba novu krv. Ponudite se za potrebnu transfuziju. Ako ste "dali ostavku", vratite se ponovo na posao.

Vi možete misliti da će to trajati dugo, kao što je i Crkva uložila mnogo vremena za pridobivanje Rimskog carstva. Ali ako je to dug posao, to je samo jedan razlog više da odmah počnete.

DOBRO RASPOLOŽENJE

Predgovor

Možda će se netko začuditi, kad vidi među knjigama duhovnog života i brošuru s prividno profanim naslovom: "Vedro raspoloženje".

Janzenizam je u našoj duhovnosti ostavio toliko traga, te je nekim dušama dosta teško spojiti ova dva izraza, premda tako uzajamno uvjetovana: kršćanski život = sretan život, ili pobožan život = radostan život.

Vedro raspoloženje nije jednostavno stvar temperamenta, nego stvar odgoja i milosti.

Mnoge duše, i kreposne, ne napreduju na moralnom i duhovnom planu onako kako bi morale, i nemaju na apostolskom planu onaj sjaj, kojeg bi normalno morale imati, jer su zanemarile njegovati unutarnje radosti, stalne i duboke, čija je vedrina samo vanjski vid.

Ima u svakom ljudskom životu unutarnjih i vanjskih zapreka održavanju vedrog raspoloženja u našoj duši, pa je važno imati solidna uvjerenja o razlozima zašto treba vedro raspoloženje čuvati, i o praktičnim sredstvima koja možemo poduzeti da svoju vedrinu razvijemo.

ZAŠTO TREBA ČUVATI DOBRO RASPOLOŽENJE U DUŠI?

Vedro raspoloženje mi dugujemo
Bogu,
Sami sebi
i bližnjima.

Svojim vedrim raspoloženjem iskazujemo Bogu čast;
Nama je vedro raspoloženje jedna potreba i snaga;
Naše dobro raspoloženje ili vedrina uvjet je da uspijemo u odgoju i apostolatu.

1. Svojom vedrinom iskazujemo Bogu čast

Paul Claudel (čitaj Pol Klodel) u svome djelu "Poniženi otac" (le Pere humillié) stavlja u usta Pape ove riječi:

> "Orione, sinko, pouči ljude, da na svijetu imaju samo jedan zadatak: biti radosni. Pouči ih, da radost, koju mi poznajemo, koju smo im naviještali, nije prazna riječ, nešto bez okusa, nego jedna sjajna, ponosna, potresna stvarnost, a sve ostalo u usporedbi s njome nije ništa".

Uistinu, baš protivno onomu što je jansenizam učio, radost je krepost bitno kršćanska.

Gospodin je došao na zemlju navijestiti radost. Riječ Evanđelje znači "dobra vijest". Anđeli bijahu prvi glasnici dobre vijesti pastirima:

> "Nolite timere, ecce enim evangelizo vobis gaudi

um magnum, quod erit omni populo, quia natus est vobis hodie Salvator" - Ne bojte se, evo naviještam vam veliku radost, koja će biti cijelomu narodu: rodio vam se Spasitelj. (Luka, II. 10 i 11.).

Gospodin je uostalom prijatelj svake zdrave radosti.

Možemo li zaboraviti da se onaj, koji će svojim riječima i svojim primjerom potresti cijelom ljudskom mišlju i cijelim poretkom u svijetu, neće plašiti umiješati, u prvim danima svoga javnog života, u potpuno profanu radost dviju obitelji, koje su ženile i udavale svoju djecu?

Možemo li zaboraviti da je tijekom svečanog ručka u Kani Isus pristao učiniti svoje prvo čudo, ne da spasi jednu dušu, niti izliječi jednog čovjeka, nego jednostavno zato da se svadbena radost ne poremeti?

Možemo li napokon zaboraviti da je Isus neko vrijeme kasnije pustio da ga Šimun farizej pozove na ručak, možemo li Ga zaboraviti, kako ide svom prijatelju Lazaru odmoriti se, kako potiče Zaheja da Ga pozove; možemo li Ga zaboraviti kako posvećuje radost radi nađenih predmeta, kako se zaustavlja promatrajući djecu, kako poziva apostole na odmor, a naročito pokazujući kako otac rasipnoga sina ne zna ništa bolje da bi proslavio povratak svoga sina, nego da ga obuče, zakolje ugojeno tele i u njegovu čast priredi gozbu?

U tri maha Isus ponavlja svoju žarku želju vidjeti kako Njegova radost u nama raste. (Gaudium meum in vobis sit et gaudium vestrum impleatur - Da moja radost bude u vama, da vaša radost bude potpuna.

Sveti Ivan, XV, 11. - Gaudium vestrum sit plenum - Da

vaša radost bude potpuna. Iv. XVI, 24. - Habeant gaudium meum impletum in semetipsis - Da imaju moju radost potpuno u njima. Svetii Ivan, XVII, 13.).

Upadno je vidjeti, da riječi koje je upotrijebio pokazuju jednu nijansu punine koja se izlijeva: "impleatur", "sit plenum", "impletum".

Poslanice svetoga Pavla su odjek Učiteljeva naučavanja. Nema ni jedne, koja ne bi zadržavala poziv na radost, ponekad čak jednom upornošću, koja nas potresa:

"Radujte se, radujte se uvijek; još jednom vam kažem: budite uvijek radosni". (Poslanica Filipljanima, IV, 4.).

Crkva moli Boga za dijete doneseno na Krštenje da mu radosno služi: "Laetus tibi in Ecclesia tua deserviat".

Ona Blaženoj Djevici daje naslov: "Causa nostrae laetitiae" (uzroče naše radosti), i moli po Njezinom zagovoru vječnu i vremenitu radost: "a praesenti liberari tristitia et aeterna perfrui laetitia".

Život svetaca je himna kršćanskoj radosti.

Svakome je poznata formula svetoga Franje Saleškoga: "Svetac žalostan jest žalostan svetac". Ženevski biskup je dao također i ovaj savjet:

> "Obnovite često u sebi duh radosti i budite uvjereni da je to pravi duh pobožnosti".

Bog je uistinu radost, štoviše beskrajna radost. On nema veće želje nego dajući nam svoj život dade i svoju radost.

I ako, po riječima svetoga Pavla, Bog želi da Mu radosno služimo, to je zato što radost otvarajući našu dušu otvara nas same šire Božjem djelovanju u nama.

Radost u službi Bogu je znak povjerenja prema Njemu

koji, poznavajući bolje nego mi naše poslanje na zemlji, zna bolje od nas što nam treba za ispunjavanje tog poslanja.

Radost u službi Bogu je također znak zahvalnosti: Bog je naš dobrotvor, koji nas ne prestaje obasipati svojim dobročinstvima. Ništa ne veseli srce onoga koji daje toliko kao kad vidi da je onaj kojemu daje sretan.

Možemo također reći da Gospodin toliko više daje, koliko mi svojom radosnom zahvalnošću više pokazujemo da Njegove darove cijenimo.

Bog je naš otac, koji nas je pridružio, ne samo svom životu, nego nas želi pridružiti i svom djelu ljubavi.

Ako je istina da je radost djece čast i naknada ocu, ništa onda više ne slavi Gospodina nego naša radost u Njegovoj službi.

Tako se razumije riječ oca Bernadota u njegovoj divnoj knjizi: "Od Euharistije, do Presvetoga Trojstva".

> "Radost je kult kojega treba iskazati Bogu. U vječnoj kušnji i progonstvu, Crkva, ta uzvišena slika duše, ne prestaje se radovati. Njezina je liturgija jedna svetkovina, koja se svaki dan nanovo počinje".

Radost je plod ljubavi. Ona dakako, ne dokida žrtvu nego je preobražava dajući joj puninu njezine vrijednosti i njezine plodnosti.

Nitko nije sretniji od pravog kršćanina, pisao je Pascal.

Čujmo oca Fabera:

> "Bog voli hvale onih koji su ponizno i tiho sretni ... Radost je jedna od karakteristika svetosti ... Čovjek

je melankolik, (tugaljiv) nikada neće u kući Božjoj biti drugo nego bolesnik ... Ako je strpljivo primanje trpljenja Bogu čast, čista radost duše, koja nalazi svoje središte u Njemu još Mu je veća čast ...".

2. Nama je vedrina potrebna, a u njoj je i snaga

a) Bez radosti duša je kao zemlja bez topline i sunca.

Ova istina objašnjava dvije stvari: žestinu kojom je demon napada u nama; i obavezu kojom smo je dužni braniti kao što se brani kakvo blago.

Sveti Franjo Asiški je govorio:

> "Đavao je nositelj prašine, i svaki put kada mu je moguće, on tu prašinu baca kroz otvore duša da bi potamnio sjaj i bistrinu njezinih misli i čistoću njezina djelovanja.
> Ako se radost zna braniti i održati, đavao je bijesan; ali ako Kristov sluga postane tužan, đavao je siguran da će pobijediti. Prije ili kasnije, ta će razoružana duša biti potištena i u svojoj žalosti poništena, ili će tražiti lažnu utjehu".

b) Dobro raspoloženje je najbolja zaštita protiv napasti.

"Ja ne poznajem bolji lijek protiv i najtežih napasti, nego dobro raspoloženje, i opet dobro raspoloženje, i uvijek dobro raspoloženje".

Govorio je neki mladi svećenik, koji je umro na glasu svetosti:

c) "Dobro raspoloženje je naravna atmosfera junačkih kreposti".

Piše Msgr Keppler u svojoj knjizi "Prema radosti". Stvarno, vesela je duša bolje raspoložena za praktično izvršavanje plemenitosti, žrtve, ljubavi.

Vesela duša neda se zastrašiti kad vidi napor ili poteškoće, koje mora nadvladati.

Vesela duša dobrovoljno prihvaća metodu Ivane Arške: "Ja sam govorila svojim ljudima: Uđite smjelo među Engleze! I ja sam također ulazila". Vedro raspoloženje udvostručuje snage jedne duše i daje joj nezadrživi zanos. Nije li nam ista Ivana Arška otkrila svoju tajnu, kad je za vrijeme svog procesa tvrdila da joj glasovi neprestano daju ove savjete: Pokaži veselo lice i primi sve dragovoljno.

d) Dobro raspoloženje osigurava uspjeh u radu i poslovima.

- Zahvaljujući dobrom raspoloženju čovjek manje osjeća umor i lakše podnosi protivljenja, nepredviđeno, protivštine;

- Zahvaljujući dobrom raspoloženju duh je bistriji, misao jasnija, duša vedrija;

- Što čovjek čini u dobom raspoloženju, uvijek je bolje učinjeno;

- Dobro raspoloženje privlači simpatije, udahnjuje povjerenje, olakšava prijateljske i uljudne odnose sa svima, pa i sa osobama, koje su prema nama najmanje raspoložene.

e) Dobro raspoloženje je korisno i za zdravlje.

Moral utječe na narav. Tužno raspoloženje fizički tišti i može, tijekom vremena, imati loše posljedice za organizam.

A vedro raspoloženje, naprotiv, po svjedočanstvu liječnika, opušta mišiće, pokreće krvotok, ubrzava disanje i kod bolesnika snažno doprinosi ozdravljenju i skraćuje oporavak:

"Umjetnost, mir i dobro raspoloženje zatvaraju vrata pred nosom liječnika".

Liječnik Vachet pripovijeda ovu malu zgodu:

> "Neka američka gospođa opterećena fizičkim bolestima potenciranim nezgodnim karakterom, odluči si za pravilo uzeti smijati se barem tri puta na dan, bilo da joj se pruži prilika za smijeh ili ne. Ona se, dakle, smijala na najmanji povod veselo. Zdravlje joj se potpuno popravilo, a i karakter ... Kad sam stjecala naoko ovu čudnu naviku, priznala je kasnije gospođa, bila sam opterećena tugom; jed nostavno pravilo, koje sam sebi nametnula, dignulo me iznad nje".

3. Obzirom na druge, dobro raspoloženje je uvjet za uspjeh u odgoju i apostolatu.

A. U odgoju

Ako u odgoju ima nešto što treba naučiti, to je dobro raspoloženje.

Odgoj se stvarno sastoji u razvijanju svega što u jednoj duši ima lijepog i omogućavanju rasta tog lijepog.

a) Napredak će biti brži ukoliko se bude odvijao u atmosferi dobrog raspoloženja, jer što ulazi u srce pomoću zrake radosti, puno bolje se u njega utiskuje.

Radost olakšava plemenite napore i čini da veselo primamo i istu teškoću, koji si moramo nametnuti kako bi pobijedili.

Grijeh navlači na sebe dosta privlačnosti! Ako odgajatelj želi izvesti trajno djelo, treba raditi na tome kako bi krepost učinio milom i kako bi djetetu bilo drago postati boljim.

U duhu djeteta treba združiti ove tri riječi: krepost, napor, radost.

> "Ako dijete sebi stvori o kreposti jednu tmurnu ideju - govoraše Fenelon - a sloboda i nerad mu se predstave u jednom prijatnom liku, tada je sve izgubljeno!".

b) Nema pravog odgoja bez jedne izvjesne količine optimizma, tj. bez dobrog raspoloženja.

Pravi posao vrtlara, uistinu, nije toliko u čišćenju korova, koliko u njegovanju korisnih biljaka; prava metoda odgoja nije toliko u uklanjanju nedostataka, koliko u razvijanju kreposti.

Zato treba onima koje želimo voditi putem dobra, pokazati ne sliku onoga što su oni sada (a koja je inače često tužna), nego zamamnu sliku onoga što bi oni mogli biti,

kad bi samo htjeli; a tu onda posreduje vedro raspoloženje i optimizam odgajatelja, koji imaju kao glavni učinak da skrivene energije duše, koje treba odgajati, privlače jednom primamljivom idealu.

Ovo je činjenica: odgajatelj koji zna otvoriti lica koja ga okružuju, koji svakom prilikom ističe djela dobre volje, koji prstom ukazuje na osobine koje treba steći, imati će uvijek veći utjecaj od onoga koji naređuje žalosna ili potištena izgleda i na usnama ima samo riječi prijekora.

Don Bosco je govorio da se ništa solidno nije postiglo, ako dijete nije predalo srce.

Oh, ništa ne izaziva veće povjerenje, ništa ne širi dječju dušu kao radosna atmosfera.

Štoviše, da bismo uspjeli u odgoju, bitno je da smo puni mira i stalnosti. A te dvije osobine su često teške i teško ih je sačuvati. Ako nema dobrog raspoloženja za zadržavanje tih dviju osobina, nastati će sudbonosna protuslovlja u načinu ophođenja, a nastupiti će i nervoza, što će sve zajedno kompromitirati odgojiteljsko djelo.

B. U apostolatu

Nema smisla tražiti da činimo dobro bližnjima, ako smo tužna i mrzovoljna izgleda. Ljudi idu k onima, koji navješćuju sreću, blaženstvo.

Kršćanin koji želi prosvijetliti duhove i ogrijati srca mora biti kao sunčana zraka, mora biti "sijač radosti"; prema riječima Dom Guérangera kršćanin mora biti od glave do pete jedan Alleluia.

Glasnik "Dobre vijesti" (Evanđelje) nema pravo biti žalostan, inače bi to bilo živo protuslovlje. A apostol je glasnik Evanđelja.

Kad je naš Gospodin prvi puta za svoga javnog djelovanja otvorio usta, bilo je to da navijesti sreću, blaženstvo: Beati ... Blaženi ... (Govor na gori) - Mt. 5, 3 - 11; Lk. 20, 22.

> "Bog će mnogim kršćanima predbaciti njihovu žalost, kaže Msgr Gay, jer ta njihova žalost daje iskrivljenu sliku vjere".

Voltaire je svoj program sažeo ovima riječima:

> "Ako želimo dotući vjeru, napravimo od nje jedno strašilo".

Nije li Nietzsche govoreći o kršćanima tvrdio:

> "Trebali bi mi pjevati najljepše pjesme da bih naučio vjerovati u njihova Spasitelja; njihovi učenici bi morali imati puno smireniji izgled".

"Gdje do bijesa krijete svoju radost? pita Bernanos. Čovjek ne bi vjerovao da će vas vidjeti živjeti kao što vi živite, osim ako je vama i samo vama, obećana radost Gospodinova".

U svom djelu "Le soulier de satin" Paul Claudel stavlja u usta jednom od svojih likova ove riječi:

> "Bože moj, Ti si mi dao tu moć da svi oni koji me gledaju, imaju želju pjevati; baš kao da bih im Ja sasvim tiho dirigirao ...!.

U istom duhu donijela je slijedeće odluke Elizabeta Leseur, koja je savršeno shvatila apostolsko djelovanje vedrog raspoloženja:

"Vedrinom, koju želim steći, ja ću dokazati da je kršćanski život lijep i sa sobom nosi radost ..." (Elisabeth Leseur, Journal let Pensées p. 62)
"Obzirom na jedno veće dobro, na jedan uzvišeniji cilj paziti ću također i na moje držanje, na moje odijevanje; učiniti sebe "privlačnim" za dobroga Boga. Učiniti moj dom privlačnim, od njega učiniti središte dobrih i spasonosnih utjecaja ..." (...p.147)
"Da se nikada ni jedna duša ne udalji od mene obeshrabrena, jer bi joj uzrujanost i ljudske komplikacije zatvorile pristup. Neka moja duša bude nasmijana svima, a tako i usta; i neka tvoja Riječ, Bože moj, nadahne moju poniznu riječ i neka joj da plodnost". (...p.119).

A otac Plus nam kaže:

"Mi jako griješimo, kad jedini mi posjedujemo jedno pobjedonosno shvaćanje života, a ostavljamo da drugi predpostavljaju kako je vjera našeg božanskog Spasitelja žalosna; kad imamo tu povlasticu i obavezu živjeti u svetoj slobodi djece Božje, a mi živimo potišteno ili jednostavno što se pred svijetom ne pokazujemo već sada kao *beati - blaženi*".
"Kršćanima je najvažniji uliti pravi duh Dobre vijesti (Evanđelja), koji su primili; nevjernicima je važno predstaviti poruku Kristovu kao savršeno radosnu. To je velika apologetika naših dana!"

Završimo riječima oca Focha:

"Što god ljudi poduzimaju za Boga, za same sebe, za bližnje, ništa ne uspijeva dobro osim onoga, što čine radosno". (Paix et Joie (apostolat de la Priére) p. 58.)

2. KAKO ZADRŽATI DOBRO RASPOLOŽENJE U DUŠI?

1. Moliti ga od Boga

Nemojmo se zavaravati. Stalno dobro raspoloženje nije lagana stvar. To je posebna milost, koju će nam Bog dati samo, ako Ga za nju posebno i ustrajno molimo. Ona će nam omogućiti uočavati pozitivnu stranu svih stvari i čak da iskoristimo za otkupljenje svijeta i sam umor, dosadu, teškoće - velike ili male - koje su zgoditak svakog ljudskog života ovdje na zemlji.

To je uostalom ono što je mislio sveti Pavao, kada je pisao ... "Izobilan sam radosti pored sve nevolje naše!" (Druga Korinćanima, VII, 4.).

Prema potresnoj Beethovenovoj devizi: Durch Leiden Freude, ona će nam omogućit naći radost čak i kroz trpljenje, neuspjehe, nezahvalnost, umore, zablude, poniženja, protivljenja ...

Da ta prošnja bude djelotvorna, mora se često obnavljati, i to uporno. Kršćanin koji bi barem jednom na dan molio jednu kratku molitvicu, kao npr. ovu: "Gospodine, učini da tvoja radost u mojoj duši raste", može biti uvjerena u jedan istinski unutarnji preobražaj za kratko vrijeme.

2. Nemilosrdno tjerati iz naše duše svaki oblačak žalosti

Molitva nas ne oslobađa od osobnog napora. Gospodin nam ne uskraćuje svoju milost, ali on želi da se mi trudimo kako bismo stavili u pokret Njegovu milost u osobnom njegovanju radosti.

Najprije treba biti riješen da se nikada nećemo pustiti poplaviti žalosnim dojmovima.

Postoje bolesna stanja, koja uistinu utječu na karakter i pomažu njegovu zamračenju. Treba imati volju i odmah reagirati. Načelno treba odbijati crne misli kao zle. Ne treba im dati pristup, nego ih energično izbaciti van.

Kad mislimo na svoje brige, stalno ih preživajući, mi ih samo otežavamo.

Odlučna je taktika svaku neprijatnu misao odmah popratiti kakvom vedrom mišlju.

Ako unutarnji glas viče: "Ja sam žalostan", moramo još glasnije vikati: "Ja sam veseo".

Ako unutarnji glas viče: "Ja sam nesretan", treba još jači tvrditi: "Sve ide kao namazano".

Ako se osjećamo obuzeti mučnim dojmom poslije kakvog lošeg postupka, npr. energično tvrditi: "Ništa me ne vrijeđa, ništa me ne muči, ništa me ne tišti".

U slučaju postojane duševne tame, neprestane melankolije, uzmi olovku i papir i hladno radi popis svojih crnih točaka, analiziraj ih jednu po jednu i razmisli o svakoj posebno, koji je najbolji lijek za njeno uništenje. Pojedinačno ih se čovjek lakše otresa.

To je priča La Fontaineove basne: "Starac i njegova

djeca". Svežanj se najlakše slomi tako da se lomi pojedinačno pruće, kojega sačinjava.

3. Sve stvari gledati s dobre strane

Radilo se o bićima, stvarima ili događajima, ako čovjek pusti da ga njihovi nedostaci ili nezgode hipnotiziraju (opsjene), onda je unaprijed sigurno da će biti dotučen.

Naprotiv, ako želimo sačuvati svoj mir, svoju vedrinu, svoje dobro raspoloženje; ako želimo biti u stanju suočiti se sa životnim teškoćama, treba biti riješen slobodo staviti naglasak na osobine onih koji nas okružuju, ili na prednosti, ponekad skrivene, prilika u kojima se nalazimo. Čak i kakva zabluda i neuspjeh mogu imati dobru stranu i biti za nas, ako ih znamo dobro uzeti, prilika kakvog dragocjenog upozorenja ili poticaj na napredak, kojega bez toga ne bismo ostvarili.

Uostalom, i sama činjenica da u svemu i svakomu tražimo pozitivne elemente bolje omogućava da se njima koristimo i olakšava neutralizaciju negativnih elemenata.

Jednog dana neki profesor u jednom zavodu krene kod direktora i zatraži otpuštenje jednog učenika.

- Radi čega? upita direktor.

- Ah, gospodine direktore, ne mogu od njega ništa napraviti; to je neki ćup!

- Pa dobro, potražite držak, odgovori fino i spremno direktor.

Pred ružom su dva stava;

- žalostiti se što ruže imaju trnje;

- radovati se što na trnju mogu rasti ruže.

Pred jednom načetom bocom može čovjek imati negativan stav: Kakva šteta, ona je do polovice prazna!

Ili pozitivan stav: Kakva krasota, ona je do polovice puna!

Jer ništa nije suprotnije metodičkom njegovanju dobrog raspoloženja, nego što je stav kritiziranja, mrmljanja i jadikovanja.

Kritizirajući stvari i događaje čovjek je sam prva žrtva svoje kritike; one je kao vezan njome u jednom negativnom smislu. Mrmljajući čovjek odbacuje hrabrost, koja mu je potrebna za nadvladavanje poteškoća. Tužeći se na sebe, na druge ili na događaje pojačava dojam da stvari idu zlo i tako sebi stvara jednu sredinu, koja nije prikladna za korisno reagiranje.

Veliki su odgajatelji, kao i veliki graditelji, bili realistični optimisti koji su znali otkriti kamenje nade, ponekad skriveno, za gradnju svoga djela.

4. Gospodariti situacijom gledajući ih s višeg stanovišta

Sačuvati duh sinteze i ne pustiti se opsjeniti kojom pojedinošću, koja nam često krtičnjak predstavlja kao planinu ne znači posjedovati realistički duh, nego baš naprotiv.

Normalno je da život nije sasvim sretan, jer život ovdje na zemlji nije Nebo, i jer na zemlji ništa nije savršeno. No život nikada nije sasvim nesretan, jer Bog ne napušta nikada one koji ne napuštaju sami sebe, i jer je konačno sve milost, sve može već ovdje na zemlji služiti u očekivanju

beskrajne sreće, za koju smo svi stvoreni.

Ne treba od života očekivati više nego što on može dati, premda imamo dopuštenu želju učiniti ga toliko lijepim i plodnim koliko je samo moguće. Ne treba se čuditi što na zemlji susrećemo poteškoće i dosadu.

Kada bi sve išlo kako poželimo, ne bismo imali priliku napredovati i stjecati zasluge; čak bismo riskirali da se na zemlji nastanimo, kao da ćemo tu uvijek ostati.

Često se puštamo smesti neznatnim stvarima: kakav dojam, mala dosada, kakva protivština, a uglavnom ništa značajno. Da se sve dovede u red dovoljno je reći samome sebi: "Ah, za nekoliko godina ja ću to sasvim zaboraviti, a ako ne zaboravim, to će mi se činiti beznačajno".

Kad promatramo tegobe života povećalom našeg potpuno ljudskog mentaliteta, koji može povećati naše boli, one izgledaju ogromne, ali gledane na jedan drugi način, viši i nadnaravni, iste poteškoće se svode u sitne razmjere.

"Quid hoc ad aeternitatem?" - Kakvu važnost ima ovo obzirom na vječnost?

Pod lećom vremena neke stvari dobivaju pretjeranu važnost; pod lećom vječnosti one se svode na svoju pravu vrijednost i izgledaju onakve kako ih stvarno treba gledati: neizmjerno malene ...

Sve je u tome da naočale uzmemo s dobre strane ...

U svakom slučaju doći će jedan dan, kada ćemo vidjeti Gospodina licem u lice, kada ćemo Ga posjedovati u punoj svjetlosti i On će nas posjedovati bez rezerve i zauvijek, kada će biti ispunjena sva pravda, svaka suza izbrisana, kada ćemo opet naći u ljubavi bez sjene one koje smo poz-

navali i ljubili na zemlji ... i to za pravi konačni život, za onaj život za kojega nas je Bog od vijeka zamislio.

5. Ne treba se dati zbuniti brigom za budućnost i mišlju na buduća zla

Obuzeti takvim mislima mi ih se pretjerano bojimo, pa sami sebe dovodimo u takvo duševno stanje kojim pomažemo da ta zla dođu.

Nemamo pravo gledati, u mašti, poteškoće i brige, koje su konačno samo hipotetične (neizvjesne), moguće.

Ako u budućnosti budemo imali poteškoće, Bog će nam tog trena dati svoju aktualnu milost da ih nadvladamo; no On nam tu milost ne daje onda kad mi svojom maštom zamislimo kušnje koje bi nam mogle doći, i zato smo u tako nezgodnom položaju: suditi o budućnosti.

Mi smo sigurni da posjedujemo samo sadašnji tren. Mnoge su osobe nestrpljive kad vide kako prolaze dani, tjedni i godine, jer one čekaju najbolje dane.

Biti zadovoljan to je više plod osobnog raspoloženja nego li prilika.

Želimo li se pripraviti na sutrašnju sreću, vježbajmo se biti sretni u skrivenoj sreći današnjeg dana.

6. Dati se srcem i dušom na svoj posao

U dotjeranom radu je skriveni izvor duboke radosti.

Čovjek konačno uživa radeći ono što radi dobro, i uvijek radi dobro ono što radi sa uživanjem.

Da radimo dobro ono što trebamo raditi, trebamo voljeti svoj posao, ili ga tako raditi "kao da ga volimo".

Kad nam je činiti kakvu neprijatnu stvar, treba s njom početi, učiniti je odmah, ako je moguće, ili u točno određeno vrijeme kada ju se pristoji obaviti, ne da bi je se oslobodili, koliko da pokažemo svoju srčanost "hvatajući bikove za roga" i prekidajući brzo na taj način ono nezadovoljstvo sa samim sobom i ono vrludanje koje uvijek iscrpljuje.

Energija (snaga) utrošena odlaganjem jednog zadatka od danas do sutra, često bi bila dovoljna za ispunjavanje zadatka, kojega bismo se morali latiti.

7. Ne voditi pretjerano brigu o mišljenju bližnjega

Mišljenje ljudi, koje je tako promjenjivo, ne mijenja ništa na našoj vrijednosti ili na našoj zasluzi. Nemoguće je udovoljiti cijelom svijetu; sjetimo se priče o mlinaru i njegovoj konačnoj odluci:

> "I neka me ubuduće, ljudi kude ili hvale, neka mi što kažu ili ne, ja hoću raditi po svojoj volji. Učinio je tako i bilo je dobro".

Izvršimo svoju dužnost što bolje možemo, učinimo je radi Boga koji mjeri zasluge prema dobroj volji i koji zna gledati kroz gubitke i neuspjehe sve dobre nakane, pa ćemo tada biti mirni.

Uostalom, dobro mišljenje dolazi sasvim prirodno onima koji rade iz dužnosti i ljubavi, ne vodeći previše brigu što ljudi mogu misliti o njemu.

Može se dogoditi da budemo žrtve kakvog nezgodnog postupka ili uvredljive riječi: ili je to nesporazum (to se tako lako može dogoditi!) ili je izraz lošeg raspoloženja. Ako je nesporazum, treba paziti da ga ne dramatiziramo. Često će biti dovoljno jedno iskreno i mirno objašnjenje da se zbrka otkloni, a ako pak ne, vrijeme će se pobrinuti da se pokaže istina i staviti stvari na svoje mjesto.

Ako to nije nesporazum, i onda mogu biti dvije mogućnosti: ili je onaj koji nas napada bijedan čovjek, zaslijepljen strašću, pa kao takav zaslužuje naše žaljenje. Ili je to netko inteligentan: mi ćemo mu pokazati, da smo mi finiji od njega i čuvati ćemo svoj mir i dobro raspoloženje, usprkos njegovim kritikama i ruganju. Ništa ne razoružava pakost kao poniznost koja se smiješi.

8. Osloboditi se svakog uzroka nervoze

Postoji izvjesna higijena osobnog raspoloženja, koju svatko mora malo pomalo podešavati. Očito je da će onaj tko ne zna organizirati svoj život, tko sebi ne osigurava dovoljno sna, tko sebi ne ostavlja razumno vrijeme odmora, živjeti, kako se kaže "na svojim živcima" i neće znati sačuvati ni najmanji mir potreban za osiguranje vlastite vedrine.

Čim se osjetimo nervoznima, bolje je zaustaviti se, makar samo koji tren da se umirimo, dobijemo daha, zagospodarimo svojom nutrinom.

Sigurno je s druge strane da vjernost osnovnim pravilima reda i opreznosti izbjegava gubitak vremena i mira.

Konačno, što čovjek više prakticira ascezu (duhovni život), koja osigurava gospodarenje nad samim sobom, navikavajući se gospodariti časovitim dojmovima, hirovima i neurednim željama, mir i unutarnji život su više olakšani.

9. Povremeno raditi popis dobara koje uživamo

Stara poslovica: "Nitko nije zadovoljan svojom sudbinom" objašnjava duboki razlog mnogih ovozemaljskih žalosti.

U stvari svi smo mi primili puno prema mnogostrukim planovima. Ali želja za onim što nemamo čini da često zaboravljamo svu radost, koju bismo mogli naći u onom što imamo.

Sreća je jedno takvo lice koje ljudi prepoznaju samo s leđa. Bog nas obasipa svojim dobročinstvima svakog trena, ali mi važnost tih dobročinstava vidimo samo, kad ih izgubimo.

Umjesto da se žalostima mišlju za onim što nemamo, pogledajmo sa svih strana sredstva koja posjedujemo, ne da se njima hvalimo, nego da zahvalimo Bogu i vidimo svoju sreću što smo njima obasuti.

10. Uvijek biti nasmiješen

Smiješak je jedna istinska snaga; ne samo snaga koja zavodi druge, nego snaga koja umiruje nas same.

Jasques (Jakov) Riviére nam govori o tom unutarnjem

smiješku, koji se sastoji u tome, da se držimo previše ozbiljno i ne dramatiziramo svoj život.

Nije li ovo Fochova misao: "Ne uzimajmo tragično jednostavne stvari; pojednostavimo tragične stvari!"

Taj smiješak nam omogućava gledati u lice dnevnim teškoćama a da ih ne uveličavamo, našim brigama a da ih ne napuhavamo našim razočaranjima i ne uvećavamo našim duševnim stanjima i ne zaoštravamo ih.

> "Kad nešto ne ide, kaže Gay de Larigaudie, treba se smiješiti; to je tako lako a to poravnava toliko stvari!"

Imati nasmijano lice to je baš tako kao kad bi čovjek stavio cvijeće u svoj prozor.

U jednom jednostavnom smiješku može biti i hrabrosti, u izvjesnim trenucima, ali onaj tko se prvi smije je za tu hrabrost nagrađen. Jer vanjština djeluje na nutrinu. Konačno čovjek uvijek postane ono što se navikava prikazivati. Smiješak na usnama pripravlja smiješak duše, a nasmijana duša je osunčana duša.

> "Blaženi oni, govoraše Joubert, koji nose liru u srcu, a u duši muziku koja prati njihova djela!"

11. Nastojati bližnje učiniti sretnima

Radost je naročito satkana od ljubavi.

Nepogrešivi recept je da zaboravimo sebe i pomognemo, koliko je moguće, one koji trpe, makar samo i jednom riječju, kretnjom simpatije, koje pogađaju sva srca, jer uistinu polaze iz srca.

"Nitko ne posjeduje istinsku radost, ako ne živi u ljubavi prema bližnjemu" kaže sveti Toma Akvinski.

Prava je radost jedna od onih stvari koju čovjek nalazi sve više za sebe što je više nastoji dati drugima.

Zato:

Znajmo se prilagoditi drugima, vodimo računa o njihovom temperamentu, o njihovom karakteru; prihvatimo ih onakve kakvi jesu; uvažavajmo njihove zasluge; radujmo se njihovu uspjehu; nemojmo ih kritizirati, ponižavati. Ništa duši ne godi više nego kad jednu dušu učini manje žalosnom.

12. Stvarati oko sebe atmosferu optimizma, srdačnosti, dobrog raspoloženja

Dobre razonode ne spadaju u kategoriju suvišnoga, nego u kategoriju nužnoga. Loše je kad se netko toliko preda poslu i izgubi polet i radost.

Treba naučiti vještinu zdravo se zabavljati i razveseljavati bližnje, njegovati čistu pošalicu, koja često dopušta da razvedrimo namrgođena čela i stvorimo oko sebe zdravo ozračje dobrog i iskrenog veselja.

Dobra riječ, kakva šala često su najbolji odgovor na kakav glupi prigovor ili kakvo indiskretno (radoznalo) pitanje. I nema boljeg načina za upućivanje kakvog nezgodnog razgovora drugim pravcem.

13. Radovati se radi božanske radosti i u njoj sudjelovati

Nepresušan izvor naše radosti je sam Bog. U jedinstvu svoje naravi i u Trojstvu svojih osoba On uživa bezgraničnu sreću, koju nam ništa ne može pretpostaviti. No On nema jače želje, nego i nas učiniti dionicima te sreće povlačeći nas u veliku bujicu sreće, koja je isto što i On sam.

Dovoljno je misliti da nosimo Boga u sebi, ako smo u stanju milosti:

- U nama je Otac čija vječna sadašnjost rađa svoju Riječ;
- U nama je Riječ, koja ne prestaje hvaliti svoga Oca;
- U nama je Duh Sveti, bitna radost Oca i Sina.

"Dok u nama jedan živi osjećaj ne bi mogao trajati dugo sa istom jačinom, u Bogu, među trima božanskim Osobama, postoji vječno oduševljenje za divljenje i ljubav! … Jedno prenošenje koje nije imalo početak i koje nikada neće imati kraj, jedan elan, jedan lijet, koji doseže svoj cilj i uvijek ponovo počinje.

Dati se jedan drugome, dati sve što čovjek ima i što jest a ne moći se iscrpiti! Davati se uvijek i još se uvijek moći dati. Biti trojica da bi mogao ljubiti drugu osobu izvan sebe. Biti jedan, jer je jedinstvo savršenije od sjedinjenja: u tome je sreća vječnoga Trojstva u kojoj imaju dio odabranici". (Journal

spirituale de Lucie; Christine 1870-1908.
Communauté de l Adoratton réparatrice, p. 244.).

Dano nam je da po svojoj vlastitoj volji da se po vjeri i ljubavi ulijevamo u tu bujicu radosti neizrecive, crpimo snagu, koja iz te radosti proizlazi.

Isto tako kad primamo Krista u hostiji, mislimo da On dolazi kako bi nam donio svoju radost. Ne bojmo se žarko željeti tu radost kako bi ona mogla izložiti zračenju cijelo naše biće i svo naše djelovanje.

Povjerimo Njemu, u pojedinostima ili sve zajedno, sve naše uzroke žalosti, a zatim ih zaboravimo i mislimo samo na Njega. Uskoro će se Njegova radost preliti u nas i preplaviti nas.

SADRŽAJ

LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU

DOBRO RASPOLOŽENJE